

Rektor

STRATEGISKE TILDELINGER OG NY BUDSJETTFORDELINGSMODELL

Basert på sak S 53/21 har rektor oppnevnt en egen arbeidsgruppe for økonomistyring som har fått i mandat å fremme forslag til forbedringer på definerte områder. Anbefalingene fra gruppa skal gis fortløpende i form av korte notat til rektor.

I dette notatet fremmer arbeidsgruppen anbefalinger knyttet til strategiske tildelinger og ny budsjettfordelingsmodell.

1. Strategiske tildelinger og ny budsjettfordelingsmodell

Som ledd i arbeidet med å styrke økonomistyringen ved UiT har arbeidsgruppa også sett på forholdet mellom det som i dagens budsjettfordelingsmodell er definert som den strategiske komponenten i budsjettet og de øvrige elementene i modellen. Arbeidsgruppa har blant annet diskutert hvordan strategi og budsjett kan koples sammen på en mest mulig hensiktsmessig måte. Dette har bl.a. skjedd med utgangspunkt i en kartlegging fra PwC av hvilke modeller som er i bruk ved andre norske universitet og hvilke overordnede veivalg UiT står overfor i denne delen av økonomistyringen (se vedlagte oversikt).

Problemstillingene griper inn i flere spørsmål rundt virksomhetsstyring som til dels ligger utenfor arbeidsgruppas mandat og til dels også overlapper med andre pågående prosesser igangsatt av styret og rektor ved UiT med utforming av ny strategi. Arbeidsgruppa har derfor ikke valgt å detaljere sine forslag, men har laget anbefalinger om veivalg som bør vurderes i sammenheng med diskusjonen av nytt internt virkemiddelapparat (UiT Talent) og hvordan den nye institusjonsstrategien skal følges opp gjennom budsjettfordeling og virksomhetsplaner.

- Arbeidsgruppa mener det er viktig å koordinere forslag til endringer i UiTs budsjettfordelingsmodell med den gjennomgangen UiT uansett må foreta av egen modell i samband med at det fra 2023 blir innført ny finansieringsmodell for den norske UH-sektoren. Forslag til ny sektormodell er p.t. på høring og departementet vil trolig fastsette ny modell i forbindelse med statsbudsjett og tildelingsbrev for 2023.

2. Strategiske tildelinger: Samordning, størrelse og forvaltning

Arbeidsgruppen mener det bør gjøres fire sett av endringer i dagens budsjettfordelingsmodell og forvaltningsregime knyttet til strategiske midler.

- Nivået på de samlede strategiske avsetningene bør vurderes på nytt*
All budsjetttildeling skal være i samsvar med universitetets strategi, men med rammestyring og store lønnsbudsjetter internt, vil en stor del av budsjetttildelingen måtte være en relativt stabil

basistildeling som i utgangspunktet skal dekke grunnenhetenes faste driftskostnader. Et viktig spørsmål i den sammenheng er balansen mellom grunnbevilgningen og bevilgning til særskilte, øremerkede strategiske satsinger. Et annet spørsmål som også bør vurderes i den sammenheng, er hvilke krav til egenbidrag som skal stilles ved tildeling av strategiske midler til fakultetene.

Hvor stor andel av budsjettet som er satt av til strategiske formål, varierer fra universitet til universitet. Ved UiT ble nivået på dagens strategiske komponent fastsatt før ABE-reformen, og i en tid da den økonomiske situasjonen var vesentlig bedre enn i dag. UiT hadde på det tidspunkt bla. store avsetninger – både på institusjonsnivå og på fakultetene. De siste fire årene har avsetningene i bevilgningsøkonomien blitt redusert fra nærmere 17% til under 5%. Samtidig er det varslet nye kutt i sektoren og UiT må forberede seg på en situasjon der rammevilkårene vil bli ytterligere forverret.

- Arbeidsgruppa mener UiT her bør gå bort fra krav om kontantbidrag, og at eventuelle krav til interne egenbidrag ikke bør være annerledes enn det som gjelder i f.eks. søknader til NFR.
- Arbeidsgruppen anbefaler at nivået på avsetninger til strategiske formål vurderes på nytt i forbindelse med justering av budsjettfordelingsmodellen. I denne gjennomgangen anbefales det at det tas hensyn til nye ambisjoner som følge av ny strategi, ny utviklingsavtale med KD og andre endringer.

ii. *Strategiske tildelinger bør samles og i størst mulig grad knyttes til finansiering av langsiktige flerårige tiltak og planer*

De strategiske komponentene i dagens interne budsjettfordelingsmodell er bygd opp over tid. For 2022 utgjør de strategiske tildelingene på sentralt nivå omlag 500 mill kroner (strategisk fond, rekrutteringsstillinger, bygg og infrastruktur). I tillegg fordeles mellom 150-350 mill. kroner i *spesiell basis* (i 2022 omfattet dette bla; anskaffelse av kystfartøy, nye systemanskaffelser, opptrapping Sigma2, likestillingstiltak, ol). Skillet mellom de ulike kategoriene gjør det krevende å finne finansiering for tiltak det samlet sett er dekning for, og bør vurderes på nytt i lys av ny strategi m.m. slik at det samlede strategiske handlingsrommet blir tydeliggjort.

- Arbeidsgruppen anbefaler at det tas en gjennomgang av de strategiske tildelingene og modeller for dette i forbindelse med revisjon av den interne budsjettfordelingsmodellen.

iii. *Deler av den strategiske tildelingen bør være øremerket omstillingstiltak*

Det er varslet nye kutt og omdisponeringer innenfor egen ramme fra Kunnskapsdepartementet i årene framover. Samtidig har vi en demografi hvor ungdomskullene går ned, etterspørselen etter utdanningstilbud endres, osv. Disse trendene forutsetter at vi har kapasitet til å foreta nødvendige omstilling, både faglig og administrativt.

- Arbeidsgruppen anbefaler at det settes av midler til nødvendige omstillinger i årene framover.

iv. *Forvaltningen av de strategiske midlene bør forenkles vesentlig*

Forvaltningen av dagens strategiske fond samt en del av de andre strategiske virkemidlene, er etter arbeidsgruppas vurdering komplisert og ressurskrevende. Det er mange søknadsbaserte ordninger hvor det også er lagt opp til omfattende årlige prosesser med bruk av strategiske utvalg/andre utvalg i vurdering av interne søknader. Flere ordninger forvaltes på nivå 1 etter søknad fra nivå 3/4/5, og det skjer mange enkelttildelinger av små beløp. Samtidig er det til dels rigide og detaljerte tildelings- og rapporteringsrutiner der flere administrative enheter og nivåer er involvert.

- Arbeidsgruppa anbefaler at dagens system gjennomgås og forenkles vesentlig. Følgende overordnede endringer bør gjøres:
 - o Søknadsbaserte ordninger bør minimeres
 - o Ordninger som administrativt sett skal forvaltes av fellesadministrasjonen, bør i større grad samles.
 - o Eventuelle ordninger for tildeling av mindre beløp bør forvaltes på lavere nivå i organisasjonen

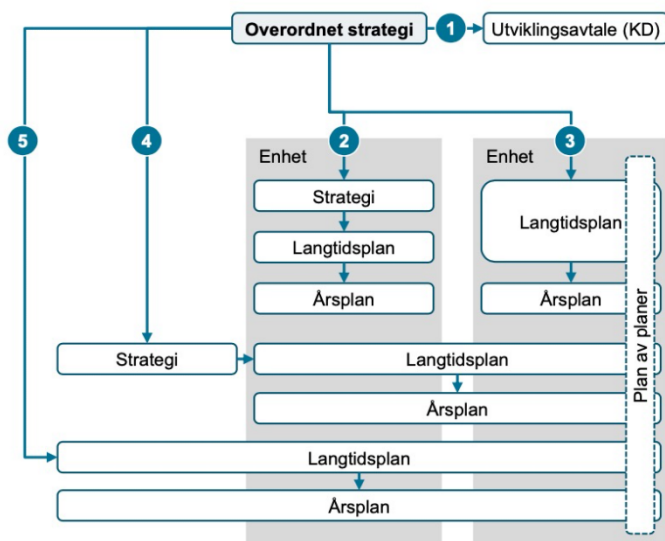
For å styrke økonomistyringen ved UiT mener arbeidsgruppen at det er nødvendig å se totaliteten i økonomien og at det i arbeidet med revisjon av budsjettfordelingsmodellen vil være nødvendig å se på alle elementer som inngår i modellen for å gjøre modellen mer transparent og forutsigbar. Videre anbefaler arbeidsgruppen at det iverksettes et forbedringsarbeid på forvaltningen av de strategiske midlene med mål om vesentlig forenkling.

På vegne av arbeidsgruppen

Jørgen Fosslund
administrasjonsdirektør

Vedlegg: Skisse over koblinger mellom strategi og planer ved andre universitet

Alt. koblinger mellom strategi og planer

Kilde

- 1 Strategi er førende for utviklingsavtale for å styre mot én strategi
- 2 Strategi er førende for enhetsstrategier
- 3 Strategi legger føringer direkte for langtidsplaner per enhet for å styre mot én strategi
- 4 Strategi legger føringer for strategier som går på tvers av enheter, eks. satsing på digitalisering
- 5 Strategi legger direkte føringer for planer som går på tvers av enheter, eks. campusplan
- 6 Samling av planer til en overordnet plan, eks. årsplan

